

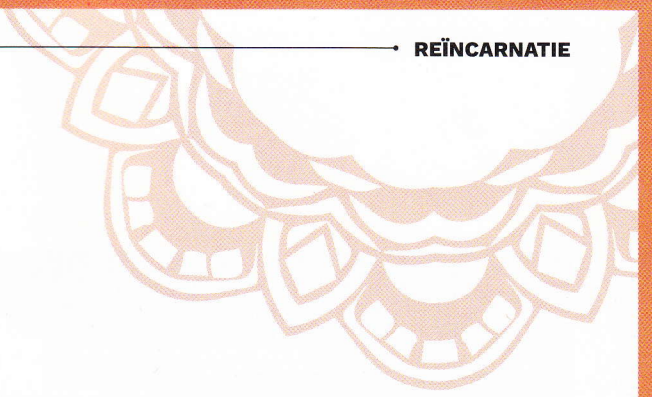


Intersekse in het oude China

Het Chinese Kompass

Een Chinese keukenkast. Soepkommen met blauwe draken. Bezoek van een vriendin die van ver komt. Een antiek Chinees kompas. Ondergedompeld in Chinese sferen verstaat reïncarnatietherapeut Marianne Notschaele zich. Zomaar. Of toch niet? Lees met haar mee hoe ze ontdekt dat 'pijn' verbonden is met een leven in het oude China, waar men verrassend modern denkt over tweeslachtigheid.

Tekst: Marianne Notschaele-den Boer



'Je bent het niet waard te leven. Het keizerrijk kan zonder jou!'

"Mooi, die antieke kast daar! Hoe oud is-t-ie?" Vriendin An wijst naar de zwartbruine houten Chinese servieskast die tegen een van de wanden van de open keuken staat. Ondertussen roer ik in een pan groentesoep, een soepje voor bij onze lunch. An woont in het noorden van Frankrijk, we kennen elkaar ruim twintig jaar. Bijna altijd spreken we halverwege af in een eetcafé in België, maar nu is ze met de auto naar mij toe gereden en een hele dag te gast. In antwoord op haar vraag gebaar ik naar de woonkamer waar een zwartbruin gelakte houten eettafel staat met vier bijpassende stoelen. "Dat hoort bij die kast. Chinees antiek. Meer dan tweehonderd jaar oud. Er zit geen spijkertje in, allemaal ouderwetse houten penverbindingen. Als je op die stoelen gaat zitten hoor je ze piepen en kraken. Vind dat wel grappig. Antieke stoelen moet je kunnen gebruiken, het is hier geen showroom." De eerste maanden dat de oude kast, tafel en stoelen bij mij in huis stonden, zag ik in de buurt van de stoelen regelmatig restenergie en beelden van de laatste eigenaars. Een bejaard echtpaar, klein van stuk. Man en vrouw, voorovergebogen zittend in verwassen blauwe boerenkleding. Onmiskkenbaar traditionele Chinese Mao-pakken. Tegen An zeg ik: "Energie van dat echtpaar dat vroeger iedere dag aan deze tafel zat, kon ik nog een tijdje voelen. Van de kast die hier in de keuken staat moeten ze echt gehouden hebben. Er hing een hele fijne energie om heen. Ik vermoed dat ze de meubelset cadeau kregen ter gelegenheid van hun huwelijk." Na enkele maanden verdween de energie van het boerenechtpaar. Het gebeurt vaker dat aan oude of antieke gebruiksvoorwerpen energie kleeft van voorgaande gebruikers, zeker wanneer zij een speciale band met of tot het voorwerp hadden.

VRIENDSCHAP

Mijn man en ik kochten het meubilair in Antwerpen van een aardige restauranteigenaar. Hij importeert spullen uit Azië en zet dat in zijn restaurant te koop. Op het Chinese platteland koopt hij gebruikte meubels op. Door hem geïmporteerde goederen zijn door weinig andere handen gegaan voordat ze in zeecontainers richting

Europa worden verscheept. "Ik ben in zijn opslagplaats geweest waar hij die meubels sorteert en opknapt. Een heerlijke plek, het ademt daar één en al China." Ans' hand glijdt haast liefkozend over de bovenkant van de keukenkast. "Weet je nog", zegt ze, "dat ik vijftien jaar geleden van jou een Chinees kompas kreeg voor mijn verjaardag? Zo'n antiek ding in een leren doosje." En of ik me dat herinner! "Ja, ik wist niet of het echt antiek was of namaak. Dat kompas bleef me daarna zo intrigeren dat ik een tweede exemplaar op de kop tikte, voor mezelf." In plaats van witporseleinen Ikea-soepborden die ik gewoonlijk gebruik, pak ik twee kommen uit de kast met Chinese afbeeldingen erop. "Om in Chinese sferen te blijven", zeg ik tegen An. "Mooi, die blauwe draken", zegt ze bewonderend. "Wist je dat ik mijn beste vriend uit een Chinees vorig leven ken? Daar was hij mijn broer. Nu is hij nog steeds als een broer voor me." "Nee", lach ik, "dat wist ik niet. Misschien heb ik ook wel een vorig leven in China gehad, maar in regres-siesessies ben ik dat nog niet tegengekomen." Ik draai me om, wil de soep in de kommen gaan schenken. Een pijnscheut schiet door mijn enkel in de richting van mijn heup. "Au! Ik verstap me!" Vervolgens krijg ik een flinke hoestbui. Ineens vraag ik me af of An, met wie ik al jaren bevriend ben, te vertrouwen is. Wat een belachelijke gedachte! Het woord 'verraad' komt in me op. Dit moet bij iets anders horen, want An is een van de meest loyale vriendinnen die ik ken. Ik zeg niets over deze gekke gedachte tegen haar. De verdere dag samen verloopt super gezellig. Mijn enkel en heup blijven pijn doen, ik loop net niet mank. Voorzichtig zet ik mijn voeten telkens op de grond neer.

DROMEN

's Avonds laat als ik in bed lig, kan ik niet in slaap komen. De pijn in mijn enkel en heup houdt aan. Als ik me op de pijnscheuten concentreer, zie ik in mijn hoofd beelden van een jong kind met Aziatische trekken. Ben ik dat? Of beter, was ik dat? In zie houten kindersandalen voorbijkomen. Prachtige rollen zijde, goudgele en oranje kimono's. Kommetjes met daarin rozerode make-up poeder. Een vorig leven als Chinees meisje? Of gaat het om een jongen? 'Verraad' galmt weer door mijn hoofd. Vlak voordat ik in slaap val, weet ik zeker dat de pijn met een oude ervaring te maken heeft. Een vorig leven in China? In de ochtenduren neemt de pijn af. Eén kant van mijn lichaam blijft beurs aanvoelen, alsof ik daar hard op ►

‘De koopman kijkt naar me alsof ik een eng wezen ben. Voor het eerst ben ik bang’

ben gevallen. De rest van de week doemen in verder betekenisloze dromen rode rijstpapieren lampionnen op, een houten huis met rode luiken en Chinese kimono's. Overdag schuifel ik voorzichtig rond op schoenen met platte zolen. Ik moet er niet aan denken 'op iets hoog' te lopen. Pas als na nóg een week de licht zeurende pijn niet weg is, onderneem ik actie. Lichaamssignalen zijn er niet voor niets. Ik wil weten wat ze te betekenen hebben.

AZIATISCH UITERLIJK

Met behulp van een meditatieve oefening op cd, een visualisatie terug in de tijd – gericht op het vinden van oorzaak en oplossing van mijn pijnklacht – zoek ik uit hoe één en ander in elkaar zit. Het samenzijn met An stond in het teken van verschillende Chinese zaken. De antieke kast, tafel en stoelen, kommen met draken, het kompas, haar opmerking over een vriend die ze kent uit een Chinees vorig leven. Diende dit als *trigger* om herinneringen op te rakelen uit mijn onderbewustzijn? Ik luister naar de stem op de cd. Voor mijn geestes oog verschijnt een antiek houten, roodgekleurd altaartje dat in mijn praktijk staat. Was ik me toch compleet vergeten dat dit van Chinees/Tibetaanse herkomst is! Het altaartje met drie laden staat al zo'n zeven jaar in mijn praktijkruimte en doet dienst als kastje. Ik word altijd blij als ik daar naar kijk, ondertussen gewoon vergetend dat bijzondere voorwerpen waarmee je je graag omringt iets over jezelf vertellen. De visualisatie gaat verder, de stem op de cd informeert naar een jeugdervaring. Ik hoor mezelf als kind schaterlachend een versje opdreunen: "Mijn vader is zó", mijn beide oogleden omhoog trekkend, "Mijn moeder is zó", mijn oogleden omlaag duwend "En ik ben zó!", linker ooglid omhoog, rechterooglid omlaag. Amandelvormige ogen, ik heb ze altijd mooi gevonden. Een andere herinnering schiet me te binnen: carnaval op de basisschool. Door mijn moeder werd ik omgetoverd tot Chinese man. Ik kreeg een kanariegeel jasje met overdwarse voorsluiting aan, typisch oosters, een strohoed op het hoofd met daaraan een lange zwarte nepvlecht. De carnivalsoutfit was compleet met een getekend snorretje en sikje op mijn gezicht. Bam, plotseling bevind ik me veel verder terug in de tijd, zo rond 1100, in het oude China. Ik 'weet' dat ik in een middelgrote welvarende stad woon en 'voel' dat Mongoolse overheersers een grote dreiging vormen van buitenaf. Toch verloopt mijn leven rustig. Ik ben een man van een jaar of twintig, een zachtaardig type.

Wonderlijk, ik voel me óók een jonge vrouw! Wat zeg ik, ik ben allebei, ik ben tweeslachtig.

HERMAFRODIET

Geboren als jongen (met een mannelijk geslachtsdeel) en opgegroeid als jongen, menstrueer ik vanaf mijn veertiende (als meisje). Nu, begin twintig, beschik ik over zowel een kleine piemel als volle borsten. Ik beweeg me niet zozeer mannelijk, eerder vrouwelijk, gracieus en sierlijk. Draag een lang goudgeel zijden gewaad. Mijn forse, mannelijk ogende voeten zijn gestoken in hoge vrouwelijke sandalen van bamboe. Een hele toer om daar op te balanceren! Een jongedame hoort te schrijden, voetje voor voetje. Ik hou net iets meer van mijn vrouwelijke kant, maar verloochen mijn mannelijkheid niet. Man- en vrouwzijn gaan moeiteloos in elkaar over. Lang zwart hoofdhaar hangt tot op mijn billen. Als ik met mijn hand mijn gezicht 'bevoel', merk ik beharing op mijn bovenlip, een iel snorretje! Onderaan mijn kin 'voel' ik een sikje, dat is omwikkeld met in elkaar gevlochten gekleurde zijden draden om het langer te doen lijken. Chic. Ik ben blij met dit hermafrodiete lichaam waarin mijn ziel zich bevindt. Hier in het oude China laat mijn familie me vrij in alle keuzes die ik maak. Niemand in mijn omgeving kijkt op van het tweeslachtige lichaam dat ik heb. Dat ik vrouwelijk gekleed ga én alle mannelijke beharing laat staan, wordt gewoon gevonden. Als man-vrouw voel ik me volledig geaccepteerd in wie ik kan en mag zijn. Het gezin waar ik in opgroeï, bestaat uit vooruitstrevende welvarende kooplieden. Onze familie handelt 'met mensen die van ver komen'. Regelmatig overnachten handelaren uit alle windstreken in ons huis. Mijn leven kabbelt voort. Ik ben gelukkig, het ontbreekt me aan niets. Voor mijn familieleden vullen de dagen zich met handel in stoffen, kunstobjecten en nieuwe uitvindingen. Spelenderwijs leren ze me hoe de wereld van de handel in elkaar steekt. Vrije uren besteed ik aan me opmaken, me chic aankleden (prachtige stoffen in overvloed!), zingen en het bespelen van een traditioneel instrument, een kleine eenvoudige harp. Ik ben gastvrij, net als mijn ouders, en geniet van het verwelkomen van kooplui afkomstig uit onbekende delen van het keizerrijk, met wie we zaken doen en die ons telkens nieuwe objecten tonen. Het houten huis waarin dit alles plaatsvindt heeft donkerrode luiken aan de buitenzijde. Bij de deuringang hangen twee lampionnen. Overdag doen ze dienst als versiering, 's nachts geven ze licht om kooplui de weg naar ons huis te wijzen. Net zulke lampionnen als waar ik eerder over droomde.

SCHILDPADKOMPAS

De handel stagneert. In de regio waar ik woon, onderdeel van het grote keizerrijk, wordt het onrustig. Naderende Mongoolse strijdtroepen veroveren stad op stad. Mijn ouders raden me aan mijn mannelijke uiterlijk

te verbergen om te voorkomen dat ik ingelijfd word bij het keizerlijk leger. Strijder worden trekt me niet, ik houd niet van vechten. Ik weiger snor en sikje af te scheren. Ik ben wie ik ben, man én vrouw! Binnenshuis trippel ik voort in kleurige zijden gewaden en op hoog bamboeschoesel. Buitenshuis vertoon ik me minder vaak. Op een dag brengt een koopman uit het noorden van het grote keizerrijk onze familie een bezoek. Hij laat naast de gebruikelijke handelswaar een vernieuwend instrument zien, een 'zuidenaanwijzer', een magnetisch kompas in de vorm van een houten schildpadje dat drijft in een bokaal water. Iedere keer opnieuw wijst het schildpadkopje het zuiden aan. De handelaar bericht ook over het laatste nieuws. Het Mongoolse leger rukt op en nadert onze stad. Hij wijst naar mij en vraagt 'waarom ik als man niet meevecht als onderdaan van de keizer'. Ik antwoord dat ik een 'man-vrouw' ben en dat ik gekozen heb voor de handel en muziekkunst, niet voor krijgskunst. Onbegrip straalt van hem af, wat mijn hart sneller doet slaan van angst. Diezelfde avond nog, nadat ik een kort harpoptreden voor hem heb verzorgd, vraag ik bescherming aan onze huisgod. Op het lage gezinsaltaar rangschik ik lieflijke bloembladeren en rijp fruit. De koopman kijkt naar me alsof ik een eng wezen ben. Voor de allereerste keer in mijn leven ben ik bang. Opgelucht constateer ik de volgende ochtend dat hij al bij dageraad is vertrokken. Mijn ouders zijn opgetogen over het kompas dat ze van hem kochten, ze veronderstellen dit instrument gemakkelijk te kunnen doorverkopen, zelfs in deze roerige tijden.

VERRAAD

Tot mijn ontzetting staan twee dagen later tegen het middaguur opeens vier krijgers te paard, in vol ornaat, voor de deur. Afgezanten van het keizerlijk leger! De handelaar die ons bezocht, heeft melding gemaakt van 'een man die thuis is en niet wil meevechten'. Iedere gezonde jongeman hoort ingezet te worden als strijder om aanstormende Mongoolse troepen te bevechten. Ik voel me verraden! De koopman was bij ons te gast, in ons huis. Hij at mee van de heerlijkste gerechten die we voor hem bereidden, na het eten speelde ik harp voor hem! Van de keizerlijke afgezanten krijg ik drie uur de tijd om me 'vrijwillig' te melden bij het stadsbestuur. Zover laat ik het niet komen. Ik wil niet vechten voor de keizer. Als de mannen vertrekken, vraag ik paniekerig aan mijn ouders om een kruik water en rijstkoeken in te pakken. Ik wikkel de twee fraaiste kimono's die ik bezit in een grote doek. Met pijn in mijn hart scheer ik mijn snor, wangbehaarings en sikje af. Ik besluit te vluchten, als vrouw, nu het nog kan. Naar familie oostwaarts in het keizerrijk, waar minder gevochten wordt. De haren van mijn knotvlecht op het hoofd doe ik los. Ik hul me in een ruime mantel en doe minder opvallend schoeisel aan. Ik vertrek, lopend. Maar ik ben niet gewend aan

wandelen, al helemaal niet op te kleine houten, platte sandalen. Ik stap door, mijd de gangbare route naar de stad, wil via nabijgelegen dorpen naar het oosten lopen. Zonder kompas is het deels gokken waarheen ik ga. Ik mag veel weten over handel, muziek en kunstvoorwerpen, ik weet bitter weinig van de natuur of van de juiste richting bepalen. Tijdens het lopen verzwijk ik mijn enkel, ik verstap me geregeld. Na drie uur voortbewegen op rotsige bodem in glooiende heuvels doen mijn voeten zeer, net zoals mijn enkel en heup. Ik huil. Ben zó moe van het lopen. Voel me meer vrouw dan ooit. In de beginnende avondschemering halen twee mannen te paard me in. Het zijn twee van de vier strijders die eerder aan de deur stonden. Eén keizerlijke afgezant galoppeert op zijn paard naar me toe. Hij trekt een lang dun zwaard tevoorschijn en haalt uit. Steekt me in de borst. Bloed vloeit, ik haal rochelend adem en wankel. De andere strijder te paard nadert me van achteren. Ik hoor geluid van metaal op metaal. Voel hoe mijn hoofd bij mijn lange haren hard vastgepakt wordt en naar achteren getrokken. Venijnig sist hij me toe: "Je bent het niet waard te leven. Het keizerrijk kan zonder jou!" Met één haal snijdt hij mijn keel door en ik val levenloos op de grond. Als mijn ziel het dode lichaam verlaat, vraag ik me af of ik niet beter naar het zuiden had kunnen vluchten.

SONGDYNASTIE

De middag dat vriendin An mij bezocht, bracht me uit balans. Net zoals de koopman in het oude China te gast was, van ver kwam en mee at, kwam An die dag uit het noorden van Frankrijk. Ze was mijn gast. We lunchten samen, omringd door Chinees antiek meubilair, aten ►



soep uit kommen met blauwe draken erop, spraken over een kompas dat we beiden intrigerend vonden (zie foto). Ongemerkt borrelden door 'Chinese sferen' herinneringen omhoog aan een lang vergeten vorig leven. Zonder op dat moment aanwijsbare reden verstpapte ik me en begon ik te twijfelen of An te vertrouwen was. De pijn in mijn enkel en heup hield aan, net zolang tot ik heden en verleden weer in het juiste perspectief kon zien.

Na de visualisatie checkte ik op internet of wat ik zag historisch kon kloppen. Ik stuitte op informatie uit de Songdynastie, een periode van grote welvaart in Noord-China (960-1127), toen het machtige keizerrijk werd aangevallen en overgenomen door de Mongolen. Precies uit die tijd komen de eerste beschrijvingen van een magnetisch kompas, een van oorsprong Chinese vinding, de *Si-Nan*, hetgeen 'zuidenaanwijzer' betekent. In een kom water gaf een drijvend houten visje (of schildpadje!) met een magnetisch gedeelte het zuiden aan. Het rode altaartje dat in mijn praktijkruimte staat, bekijk ik inmiddels met andere ogen: een schitterend antiek object dat een lijntje heeft lopen naar 'bescherming', al hecht ik zoveel levens later geen geloof meer aan huisgoden die ik offers zou moeten brengen.

INTERSEKSUALITEIT

Hermafrodieten, mensen met zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtskenmerken, zijn van alle tijden. Ook tegenwoordig is er bij één op de tweehonderd borelingen sprake van intersekse condities (mensen die geboren zijn met een lichaam dat niet voldoet aan de normatieve definitie van man of vrouw; ze identificeren zich in de loop van hun leven meestal als man óf vrouw, niet zelden onder druk van heersende normen en waarden). Zo zijn we het nu in het Westen 'normaal' gaan vinden dat lichamen alleen verdeeld kunnen worden in twee hokjes: man óf vrouw. Een beetje vreemd, want iedere ziel doet ervaringen op in verschillende lichamen om grenzen te verkennen tussen man- en vrouwzijn en mannelijke en vrouwelijke intuïtie. De ene keer in een leven als man, de andere keer als vrouw, als hermafrodiet, asexueel, transgender, transseksueel, travestiet, homoseksueel, enzovoort. In het oude China werd tweeslachtigheid, zoals ik zelf mocht ervaren, redelijk getolereerd, net zoals nu nog steeds in India, Indonesië en Thailand. In sommige culturen werden hermafrodieten beschouwd als de 'derde sekse' en gezien als belangrijke raadgevers in problemen tussen man en vrouw. Ken je de Oostenrijkse zanger Tom Neuwirth/Conchita Wurst die in 2014 met zijn lied *Rise like a Phoenix* het Eurovisie Songfestival won? Ik vond het van lef getuigen dat deze *dragqueen* (lang haar, snor, baard, gekleed in galajurk) zijn mannelijke én vrouwelijke kant durfde te tonen, maar tegelijkertijd triest om te zien dat hij zo werd bespot. In Nederland zet zangeres Ryanne van Dorst/Elle Bandita op de kaart

hoe normaal interseksualiteit is en behoort te zijn. In een interview in het blad &C (augustus 2017) vertelt ze dat het haar niet veel uitmaakt dat ze als hermafrodiet werd geboren. Ze stelt "best tevreden met zichzelf en haar lichaam te zijn" omdat "iedereen wel iets moeilijks of onafgewerks in zijn systeem heeft zitten." Vraag iemand voor de grap eens hoeveel procent man of vrouw hij of zij zich werkelijk voelt. Altijd 100%? De antwoorden zullen je verbazen. Iedereen heeft het recht te zijn wie hij of zij is, in welke lichaamsverpakking dan ook. Ik ben in mijn huidige leven vrouw, maar vele mannelijke vorige levens die ik heb gehad, doen nu nog hun invloed gelden. Mij zul je zelden in een rok of jurk tegenkomen. Artiesten als Conchita Wurst en Elle Bandita respecteer ik om hun zangtalent én vanwege het feit dat ze op hun innerlijk kompas durven varen. Dat zouden meer mensen moeten doen! ●

© Tekst RHA Publishing -
Marianne Notschaele-den Boer
www.vorigelevens.nl

